

ЗАКОН

ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ

Сл.Весник на Р.Македонија бр.66/06 од 29.05.2006 година

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на законот

Член 1

(1) Со овој закон се уредуваат основните и посебните мерки за воспоставување на еднакви можности на жените и мажите, надлежностите, задачите и обврските на одговорните субјекти за обезбедување на еднакви можности, постапката за утврдување нееднаков третман на жените и мажите, правата и должностите на Застапникот за еднакви можности на жените и мажите (во натамошниот текст: Застапникот) како определено лице за спроведување на постапката за утврдување нееднаков третман на жените и мажите, како и правата и обврските на субјектите кои учествуваат во таа постапка.

(2) Прашањата од значење за воспоставување на еднакви можности на жените и мажите се уредуваат со овој и друг закон.

Цел на законот

Член 2

(1) Цел на овој закон е промовирање на принципот за воспоставување еднакви можности за жените и мажите во политичката, економската, социјалната, образовната област, како и во другите области од општествениот живот.

(2) Воспоставувањето на еднакви можности е обврска на целото општество и претставува отстранување на пречките за воспоставување и остварување на еднаквост меѓу жените и мажите, преку превенција и отстранување на нееднаквиот третман на жените и мажите и воспоставување на услови за воведување на еднакво учество на жените и мажите во сите сфери на општествениот живот.

Забрана на дискриминација во општествениот живот

Член 3

Се забранува дискриминација врз основа на пол во јавниот и приватниот сектор во областите на вработувањето и трудот, образованието, социјалната сигурност, културата и спортот, согласно со овој или друг закон.

Дефиниции

Член 4

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. "**Еднакви можности на жените и мажите**" по достоинство и право значи промовирање на начелото за воведување еднакво учество на жените и мажите во сите области од јавниот и приватниот сектор, еднаков статус и третман во остварувањето на сите права и во развојот на нивните индивидуални потенцијали преку кои тие

придонесуваат во општествениот развој, како и еднакви придобивки од резултатите произлезени од тој развој;

2. "**Еднаков третман**" значи отсуство на директна или индиректна дискриминација врз основа на пол согласно со овој или друг закон;

3. "**Дискриминација**" значи секое разликување, искористување или ограничување врз основа на пол што го загрозува или оневозможува остварувањето или заштита на човековите права и слободи;

4. "**Директна дискриминација**" значи создавање нееднаков третман со прописи или дејствија на одредени субјекти зависно од полот во исти или слични ситуации во остварувањето, почитувањето и заштитата на човековите права и слободи;

5. "**Индиректна дискриминација**" значи создавање нееднаков третман на лица од различен пол со прописи, стандарди или однесувања кои формално предвидуваат еднакви можности или се навидум неутрални, но различно се применуваат во зависност од полот, освен ако тоа е во интерес и е неопходно за обезбедување посебна заштита или е предизвикано од објективни услови и околности што не се поврзани со полот;

6. "**Вознемирување**" значи секое несоодветно, неморално или непристојно однесување, повреда на личното достоинство и предизвикува заплашување, одбивност, деградирање, понижување или навредливо однесување и

7. "**Сексуално вознемирување**" значи секое вербално, невербално или физичко однесување од полов карактер, што претставува повреда на личното достоинство особено кога предизвикува заплашување, одбивност, деградирање, понижување или навредливо однесување.

2. ВИДОВИ НА МЕРКИ ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ

Основни мерки

Член 5

(1) Основни мерки за остварување на принципот на еднакви можности се нормативни мерки од различни области со кои се забранува дискриминација врз основа на пол и се предвидува обврска за субјектите утврдени со овој закон за грижа и создавање услови за обезбедување еднаков третман во остварувањето и заштитата на правата и слободите и со кои се предвидуваат санкции за непочитување на барањата и прекршување на забраните.

(2) Покрај мерките од ставот (1) на овој член основни мерки се и мерките поврзани со реирање и остварување на политиките и функциите и надлежностите на органите на законодавната, извршната и судска власт, органите на единицата на локалната самоуправа, правните лица на кои со закон им е доверено вршење дејности од јавен интерес, здруженијата на граѓани и фондации, образовните установи, установите во областа на социјалната заштита, здравствените установи, научни, културни установи, политичките партии и средствата за јавно информирање, насочени кон воспоставување на еднакви можности од аспект на информирање на индивидуата и јавноста, програми на активности и развојни стратегии за посебните области на општествениот живот.

Посебни мерки

Член 6

(1) Посебни мерки се мерки насочени кон воспоставување еднакви можности, како и промовирање и унапредување на еднаквите можности во посебните области на општествениот живот.

(2) Посебните мерки од ставот (1) на овој член се насочени кон отстранување на објективните пречки кои доведуваат до воспоставување на принципот на еднакво учество на жените и мажите или нееднаков статус на лица од еден наспроти лица од друг пол, како и да дадат посебен придонес во форма на поттикнување на учество на помалку

застапениот пол или за отстранување на можностите кои придонесуваат за нееднаквиот статус заснован на пол.

(3) Посебните мерки од ставот (1) на овој член пред се вклучуваат:

- позитивни мерки со кои се дава приоритет, во случај на нееднакво учество на жените и мажите во телата на власта на сите нивоа, вклучувајќи ја судската, законодавната и извршната власт, локалната власт, како и сите други јавни установи и служби, политичките функции, комисији и одбори, вклучувајќи и учествување во телата што ја претставуваат државата на меѓународно ниво додека еднаквото учество не биде постигнато. Нееднаквото учество на жените и мажите постои кога застапеноста на жените или мажите во телата на власта на сите нивоа, вклучувајќи ја судската, законодавната и извршната власт, локалната власт, како и сите други јавни установи и служби, политичките функции, комисији и одбори, вклучувајќи и учествување во телата што ја претставуваат државата на меѓународно ниво е помало од 40%,
- охрабрувачки мерки кои се насочени кон обезбедување посебни поттикнувања или придобивки со цел да се елиминира нееднаквото учество на жените и мажите или нееднаквиот статус врз основа на пол и
- програмски мерки кои се насочени кон подигање на свеста, организирање активности и изработка и спроведување на акциони планови за поттикнување и унапредување на еднакви можности.

3. УСВОЈУВАЊЕ НА ПОСЕБНИ МЕРКИ ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ

Усвојување на посебни мерки

Член 7

Посебните мерки се усвојуваат во областа на образованието, вработувањето, професионалниот живот, јавна или политичка активност и на други места во рамките на посебните области на општествениот живот каде што основите од членот 6 на овој закон се дадени за нивно внесување и спроведување.

Усвојување на позитивни мерки

Член 8

(1) Позитивните мерки од членот 6 на овој закон се усвојуваат од органите на законодавната, извршната и судската власт во согласност со организационата поставеност и начинот на работа, други тела во јавниот сектор, јавни претпријатија, политички партии и граѓанскиот сектор.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член се должни да преземаат позитивни мерки во рамките на периодичните планови за унапредување на родовата еднаквост и воспоставување на еднакви можности засновани на анализи за статусот на жените и мажите во рамките на нивното поле на дејствување.

Усвојување на охрабрувачки и програмски мерки

Член 9

(1) Субјектите од членот 8 став (1) на овој закон во рамките на нивните надлежности според овој закон, како и врз основа на организационата поставеност и начин на работа усвојуваат охрабрувачки и програмски мерки.

(2) Охрабрувачки и програмски мерки можат да бидат усвоени врз основа на документите подготвени врз основа на овој закон, како и врз основа на документите на органите на законодавната, извршната и судската власт, други тела во јавниот сектор, јавни претпријатија, политички партии или други тела во зависност од природата и содржината на областа во која се активни.

(3) Мерки во процесот на едукација и професионална обука за воспоставување на еднакви можности

Член 10

(1) Едукацијата за воспоставување на еднакви можности претставува интегрален дел од системот на образование и професионалната обука, која треба да обезбеди подготвеност на жените и мажите за активно и еднакво учество во сите области на општествениот живот.

(2) Органите на државната управа надлежни за вршење на работите од областа на образованието и трудот, установите кои вршат едукација и професионална обука се должни да обезбедат еднаков третман на жените и мажите, особено во врска со пристапот до образование.

(3) При подготовката, усвојувањето и спроведувањето на програмите за образование или професионална обука, подготовката на учебниците и училишните помагала и при внесувањето на организационите иновации и модификација на педагошките и андрагошките методи да се обезбедат механизми за отстранување на предрасудите и стереотипите во врска со воспоставување на еднаквите можности.

(4) Субјектите од ставот (2) на овој член се должни да воспостават систем на мерки за отстранување на нееднаквиот третман на жените и мажите.

4. СУБЈЕКТИ ОДГОВОРНИ ЗА УСВОЈУВАЊЕ И СПРОВЕДУВАЊЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ И НИВНИ ОБВРСКИ

Собрание на Република Македонија

Член 11

(1) Собранието на Република Македонија (во натамошниот текст: Собранието) донесува Национален план за акција за еднакви можности на жените и мажите и го определува составот и надлежностите на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите.

(2) Собранието при изборот на составот на работните тела и при определувањето на составот на неговите делегации за соработка со меѓународни организации и за соработка со парламентите на други држави е должно да го почитува принципот за еднакво учество на жените и мажите.

Влада на Република Македонија

Член 12

(1) Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата) во рамките на своите надлежности се грижи за унапредувањето и воспоставувањето на еднаквите можности и постигнување на целите на овој закон преку механизми на основните и посебните мерки утврдени со овој закон.

(2) Владата е должна да предвиди еднакво учество на жените и мажите при составот на нејзините работни тела и делегации, консултативните и координативните тела и други органи и при именувањето на претставници во јавните претпријатија и установи.

Органи на државната управа

Член 13

(1) Министерствата се должни да соработуваат со здруженијата на работодавачите, синдикатот и здруженијата на граѓани активни на полето на еднаквите можности со цел за да обезбедат предлози и мерки за постигнување на целта на законот.

(2) Министерствата се должни сите материјали кои уредуваат или обработуваат прашања од значење за остварување на целта на овој закон да ги доставуваат на мислење до Министерството за труд и социјална политика пред да ги достават на Владата на разгледување, утврдување, односно донесување.

(3) Министерствата се должни да определат службено лице -координатор, кое ќе ги координира работите од надлежност на министерството, за воспоставување на еднакви можности.

(4) Координаторот од ставот (3) на овој член е одговорен за спроведување на должностите во надлежност на министерството за воспоставување на еднакви можности во смисла на овој закон и да соработува со Министерството за труд и социјална политика.

(5) Координаторот од ставот (3) на овој член е должен еднаш годишно да доставува извештај за работата до Министерството за труд и социјална политика.

Министерство за труд и социјална политика

Член 14

(1) Министерството за труд и социјална политика во однос на еднаквите можности на жените и мажите го има следниов делокруг на работа:

- се грижи за унапредување на статусот на жените и мажите во сите области од општественото живеење,
- се грижи да се внесе принципот на еднакви можности во главните текови на реорганизацијата, унапредувањето, развојот и процената на политичките процеси на сите нивоа и во сите фази на национално и локално ниво,
- дава мислење за примена на позитивните мерки во посебните области од општествениот живот,
- доставува до Владата или до надлежните министерства предлози за донесување или изменување и дополнување на законите и другите прописи од значење за воспоставување на еднакви можности, како и за усвојување на други мерки,
- го изработува предлогот на Националниот план за акција за еднакви можности на жените и мажите и го следи неговото спроведување,
- го следи, во соработка со Министерството за надворешни работи, спроведувањето на меѓународните договори кои се однесуваат на еднаквите можности и унапредување на статусот на жените,
- подготвува национални извештаи врз основа на извештаите од членот 13 став (5) на овој закон за спроведувањето на меѓународните обврски од страна на Република Македонија на подрачјето на еднаквите можности,
- подготвува анализи, извештаи и други документи поврзани со еднаквите можности,
- соработува со координаторите во органите на државната управа, како и со координаторите и комисиите за еднакви можности формирани во единиците на локалната самоуправа,
- соработува со здруженијата на граѓани кои се активни на полето на еднаквите можности
- доставува годишен извештај за активностите до Владата, најдоцна до крајот на април за претходната година.

(2) Министерството за труд и социјална политика дава мислење по периодичните планови од членот 8 став (2) на овој закон, доколку усвојувањето на позитивните мерки е оправдано и во согласност со членот 6 од овој закон.

(3) Министерството за труд и социјална политика врши контрола над спроведувањето на позитивните мерки во областите во кои тие се воведени.

(4) Органите кои вовеле позитивни мерки се должни да поднесат извештај до Министерството за труд и социјална политика за спроведувањето на мерките во согласност со Националниот план за акција за еднакви можности на жените и мажите.

(5) Министерството за труд и социјална политика дава мислење на субјектите од членот 8 став (1) на овој закон за усвојување позитивни мерки во областите од општествениот живот во кои постои нееднакво учество на жените и мажите или нееднаков статус на лицата од едниот пол.

Народен правобранител

Член 15

Народниот правобранител ќе се грижи во рамки на својата законски утврдена надлежност за остварување на принципот на еднакви можности преку правната заштита на еднаквите можности на жените и мажите кога нечија права се одземени или ограничени од орган на државната управа или од организации со јавни овластувања.

Единици на локалната самоуправа

Член 16

(1) Единиците на локалната самоуправа за постигнување на целите на овој закон во рамките на своите надлежности се должни да ги утврдуваат и унапредуваат еднаквите можности и да го почитуваат принципот на еднакви можности при усвојувањето на мерки и активности кои се потребни за воспоставување на еднаквите можности.

(2) Единиците на локалната самоуправа се должни да формираат комисија за еднакви можности и да определат лице од редот на вработените или други лица компетентни и стручни за исполнување на обврските на координаторот за еднакви можности на жените и мажите, да учествуваат во подготвувањето на националниот план за акција за еднакви можности на жените и мажите во делот кој се однесува на единиците на локалната самоуправа.

(3) Комисијата за еднакви можности од ставот (2) на овој член се формира како постојно тело со одлука на советот при единицата на локалната самоуправа, а нејзиниот состав, надлежности, задачи и обврски се утврдуваат со статутот на единицата на локалната самоуправа.

(4) Органите и телата на единиците на локалната самоуправа при донесувањето на развојни планови и други акти и одлуки, се должни да ги разгледуваат и да ги земат предвид предложените мерки и активности од страна на комисијата за еднакви можности и координаторот за еднакви можности.

(5) Органите на единиците на локалната самоуправа се должни да соработуваат со здруженијата на работодавачите, синдикатот, невладините организации и здруженија на граѓани активни на полето на еднаквите можности со цел да обезбедат предлози и мерки за постигнување на целта на Законот.

Член 17

Комисијата за еднакви можности од членот 16 на овој закон е должна најмалку еднаш годишно за својата работа да достави извештај до Министерството за труд и социјална политика.

Политички партии

Член 18

(1) Политичките партии во рамките на своите програмски определби усвојуваат план за еднакви можности на секои две години, во кој ги определуваат методите и мерките за унапредување на еднаквото учество на жените и мажите во телата на партиите, на кандидатските листи за избори во единиците на локалната самоуправа, во Собранието и зар избор на претседател на Република Македонија.

(2) Политичките партии го доставуваат предлогот на планот за еднакви можности пред неговото усвојување до Министерството за труд и социјална политика заради давање на мислење.

(3) Политичките партии по усвојувањето на планот за еднакви можности истиот го доставуваат до Министерството за труд и социјална политика заради следење и анализирање на состојбите.

Средства за јавно информирање

Член 19

(1) Средствата за јавно информирање низ нивните програмски концепти треба да придонесуваат во развивањето и подигањето на свеста за еднакви можности, како и за еднакво учество на жените и мажите во креирањето на програмските концепти и содржини.

(2) Јавното прикажување и претставување на лице во средствата за јавно информирање треба да биде на ненавредлив, неомаловажувачки или непонижувачки начин, врз основа на пол.

Прикажување на статистички податоци

Член 20

Собранието, Владата, органите на државната управа, правосудните органи и другите државни органи, органите на единицата на локалната самоуправа, правните лица на кои со закон им е доверено вршење дејности од јавен интерес, здруженијата на граѓани, фондациите, јавните претпријатија, образовните установи, установите во областа на социјалната заштита, здравствените установи, политичките партии, средствата за јавно информирање, трговските друштва и други субјекти кои со закон се задолжени да прибираат, евидентираат и обработуваат статистички податоци се должни овие податоци за човечките ресурси да ги прикажуваат според полова припадност.

5. НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА АКЦИЈА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ (НПАЕМ)

Член 21

(1) Владата на Собранието му предлага Национален план за акција за еднакви можности на жените и мажите (во натамошниот текст: Планот за акција) врз основа на предлозите од органите на државната управа, надлежниот сектор, органите на единиците на локалната самоуправа, здруженијата на работодавачите, синдикатот, здруженијата на граѓани и други организации и индивидуални експерти.

(2) Планот за акција ги содржи основните начела за еднаквите можности во согласност со содржината на долгорочните програмски документи, а особено:

- насоките и мерките за постигнување на целите во посебните области на општествениот живот, пред се, во областа на вработувањето, социјалната сигурност и здравствената заштита, образованието, семејните односи и застапеноста на жените и мажите во јавниот живот,
- одговорност за спроведување на мерките за постигнување на целите,
- содржината, надлежните органи и одговорните лица за подготвување и спроведување на периодичните планови кои се во функција на спроведување на задачите од Планот за акција во посебните области на општествениот живот,
- податоци кои се собираат и обработуваат се поврзани, сочувани, анализирани и презентирани одделно по полова структура во рамките на активностите на Државниот завод за статистика,
- методот на следење и известување за примената на Планот за акција и
- потребните средства за примената на мерките од Планот за акција, извори и начин за обезбедување на тие средства.

Периодични планови за спроведување на Планот за акција

Член 22

(1) Периодичниот план за спроведување на Планот за акција е акт во кој се утврдуваат планираните активности за посебните области од општествениот живот за двегодишен

период.

(2) Министерството за труд и социјална политика е должно да подготви предлог на периодичен план врз основа на предлозите од органите на државната управа содржани во извештаите од претходниот двегодишен период и да го достави до Владата на усвојување.

(3) Органите на државната управа се должни извештаите од ставот (2) на овој член да ги доставуваат до Министерството за труд и социјална политика најдоцна два месеца пред истекот на рокот на важењето на претходниот периодичен план.

(4) Владата изготвува извештај за спроведените мерки и активности од Планот за акција еднаш годишно и истиот го објавува на начин достапен на јавноста.

6. ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НЕЕДНАКОВ ТРЕТМАН НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ

Лице определено за водење на постапка

Член 23

(1) Постапката врз основа на писмена иницијатива поднесена од поединци, здруженија на граѓани, синдикати и други правни лица за утврдување на нееднаков третман на жените и мажите (во натамошниот текст: постапката), се води во Министерството за труд и социјална политика.

(2) Постапката во Министерството за труд и социјална политика ја води Застапник.

(3) Застапникот е лице вработено како државен службеник во Министерството за труд и социјална политика задолжено да води постапки за утврдување на нееднаков третман на жените и мажите.

Поведување на постапка

Член 24

(1) Постапката се поведува со доставување на писмена иницијатива до Застапникот.

(2) Застапникот може да поведе постапка и по сопствена иницијатива.

(3) Право да поднесе писмена иницијатива за поведување постапка пред Застапникот имаат поединци, здруженија на граѓани, синдикати и други правни лица за донесен поединечен акт или преземено дејствие од страна на субјекти во јавниот и приватниот сектор со кое се постапува спротивно на забраната од членот 3 на овој закон.

(4) Водењето на постапката е бесплатно.

(5) Прописите за заштита на тајноста на личните податоци се применуваат во текот на водењето на оваа постапка.

Иницијатива за поведување на постапка

Член 25

(1) Иницијативата од членот 24 на овој закон се доставува во писмена форма во што е можно пократок рок, а најдоцна во рок од една година од денот кога била сторена повредата.

(2) Застапникот може да поведе постапка и по истекот на рокот од ставот (1) на овој член, доколку се оцени дека се работи за случај од таква важност за која би било неопходно и целисходно да се води постапка.

Неповедување на постапка

Член 26

Застапникот за еднакви можности нема да поведе постапка по иницијативи во писмена форма од кои очигледно произлегува дека не постои случај на нееднаков третман на жени

и мажи, во смисла на овој закон, за што писмено го известува подносителот на иницијативата за причините за неповедување на постапка во рок од 30 дена од денот на приемот на иницијативата.

Тек на постапката

Член 27

- (1) Постапката се води во писмена форма.
- (2) По исклучок, Застапникот може да ги покани субјектите вклучени во случајот на нееднаков третман на разговор, доколку се оцени дека тоа би било од помош во разјаснување на случајот.
- (3) Застапникот може да побара од субјектот против кој е покрената постапка за утврдување на нееднаков третман меѓу жените и мажите, да достави објаснување во писмена форма, во рок од 15 дена од денот на доставувањето на барањето за објаснување.
- (4) Доколку субјектот од ставот (3) на овој член не го достави бараното објаснување, Застапникот своето мислење ќе го даде врз основа на информациите што ги имал на располагање.

Обврска за соработка со Застапникот

Член 28

Субјектите до кои ќе се обрати Застапникот се должни да ги достават бараните документи и информации, како и да ги дадат неопходните објаснувања.

Времетраење на постапката

Член 29

- (1) Постапката треба да биде спроведена во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на писмената иницијатива.
- (2) Рокот од ставот (1) на овој член може да биде продолжен за уште 30 дена, доколку тоа го бара сложеноста на случајот.

Запирање на постапката

Член 30

Застапникот ќе ја запре постапката на писмено барање на подносителот на иницијативата, доколку подносителот не е заинтересиран за натамошно водење на постапката или доколку поради недоволни документи, односно докази и информации не може постапката да ја спроведе до крај.

Писмено мислење

Член 31

- (1) Постапката завршува со давање на писмено мислење во кое е содржана фактичката состојба што ја утврдил Застапникот и неговото мислење за околностите на случајот во смисла на тоа дали постои нееднаков третман на жени и мажи во согласност со овој закон.
- (2) Застапникот го доставува писменото мислење до субјектите вклучени во случајот.
- (3) Во писменото мислење од ставот (1) на овој член застапникот може да ги наведе неправилностите што се утврдени во конкретниот случај и да даде препораки како треба тие да бидат отстранети и може да побара од страната против која била поведена постапка за нееднаков третман на жените и мажите во одреден временски рок да преземе мерки и да го известат за преземените мерки.

Годишен извештај

Член 32

Застапникот секоја година, најдоцна до 31 март за претходната година, подготвува извештај за своите активности кој го доставува до Министерството за труд и социјална политика.

7. ПРАВНА ЗАШТИТА НА ДИСКРИМИНИРАНИ ЛИЦА

Случаи за проследување

Член 33

(1) Застапникот го доставува писменото мислење од членот 31 на овој закон до надлежниот инспекциски орган, народниот правобранител или друг надлежен орган кој врши надзор над спроведувањето на одредбите од законот со кој се уредуваат еднаквите можности во случаите кога субјектот против кој била поведена постапка за утврдување на нееднаков третман не ги отстранил утврдените неправилности во согласност со писменото мислење на Застапникот или доколку Застапникот не биде известен од субјектот против кој била поведена постапка за утврдување на нееднаков третман во утврдениот рок за преземените мерки кога случајот, според мислењето на Застапникот, ги содржи сите карактеристики на дискриминација согласно со овој закон.

(2) За надлежен инспекциски орган од ставот (1) на овој член се смета инспекцискиот орган надлежен согласно со закон за вршење надзор над примената на законите и подзаконските акти, колективните договори, како и општите акти во случаи кога настапиле одредени дејствија кои претставуваат дискриминација согласно со одредбите на овој закон.

Надлежности на инспекциските органи

Член 34

(1) Доколку надлежниот инспекциски орган утврди дека во случајот за кој Застапникот дал писмено мислење не се применува овој закон и друг закон кои ги уредуваат еднаквите можности донесува решение со кое се наредува постапување по препораките на Застапникот во одреден рок кој го определува надлежниот инспекциски орган, а кој рок не може да биде подолг од 30 дена од денот на донесувањето на решението.

(2) Решението од ставот (1) на овој член надлежниот инспекциски орган го доставува до субјектот до кој е доставено мислењето од Застапникот во конкретниот случај во кој е извршен инспекциски надзор и до Застапникот во рок од 15 дена од денот на донесувањето на решението.

Член 35

(1) Против решението на надлежниот инспекциски орган може да се поднесе жалба до надлежната Комисија на Владата во рок од осум дена од приемот на решението.

(2) Жалбата од ставот (1) на овој член не го одлага извршувањето на решението.

(3) Решение по жалбата се донесува во рок од 15 дена од денот на добивањето на жалбата.

Член 36

(1) Ако надлежниот инспекциски орган утврди дека со повреда на овој закон или другите закони кои ги уредуваат еднаквите можности е сторен прекршок или кривично дело, е должен без одлагање да поднесе барање за поведување прекршочна постапка, односно пријава за кривично дело.

(2) Органот на кого му е поднесено барањето или пријавата од ставот (1) на овој член е должен својата одлука да ја достави до надлежниот инспекциски орган.

Правна заштита

Член 37

Во случај на непочитување на забраната за дискриминација утврдена со членот 3 од овој закон лицето кое смета дека со поединечен акт или дејство му е повредено некое право врз основа на пол има право да бара заштита на своите права во управна и во судска постапка на начин и под услови утврдени со закон.

Надоместок на штета

Член 38

Лицето за кое со одлука на надлежен орган или друго правно лице е констатирано дека со поединечен акт или дејство му е повредено некое право врз основа на пол има право да бара надоместок на штета согласно со Законот за облигационите односи.

Товар на докажување

Член 39

(1) Кога лице кое за себе смета дека е жртва на дискриминација ќе изнесе факти од кои може да се претпостави дека имало дискриминација тогаш оној кој се товари дека извршил дискриминација е должен да докаже дека не го повредил принципот на еднаков третман.

(2) Правилото од ставот (1) на овој член не се применува во кривичните постапки.

Член 40

Здруженијата на граѓаните, здруженијата на работодавачите и синдикатите можат да ги застапуваат лицата од членот 39 став (1) на овој закон, на нивно барање, во управната постапка поведена заради заштита на правата кои врз основа на пол му биле одземени или ограничени.

8. НАДЗОР НАД СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ

Член 41

Министерството за труд и социјална политика врши контрола над спроведување на одредбите на овој закон и на други закони и прописи што уредуваат прашања од значење за воспоставување на еднакви можности.

9. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 42

Субјектите кои пред почетокот на спроведувањето на позитивните мерки од членот 8 на овој закон нема да ги достават периодичните планови за воспоставување и унапредување на еднакви можности до Министерството за труд и социјална политика на претходно мислење или не ги достават бараните документи и информации до Застапникот, ќе бидат казнети за прекршок со парична казна во износ од 100.000 до 200.000 денари.

Член 43

Одговорното лице во министерствата и во органите на единиците на локалната самоуправа кое нема да определи координатор за еднакви можности согласно со обврските од членот 13 став (3) и членот 16 став (2) на овој закон ќе биде казнето за прекршок со парична казна во износ од 10.000 до 15.000 денари.

10. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 44

(1) Министерството за труд и социјална политика ќе определи Застапник за еднакви можности на жените и мажите во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Органите на државната управа ќе определат координатор од членот 13 на овој закон во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(3) Единиците на локалната самоуправа ќе формираат комисија за еднакви можности и ќе определат координатор за еднакви можности во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(4) Органите на државната управа, другите органи на државната власт, органите на единицата на локалната самоуправа, правните лица на кои со закон им е доверено вршење на дејности од јавен интерес, здруженијата на граѓани, јавните претпријатија, образовните установи, установите во областа на социјалната заштита, здравствените установи, политичките партии, средствата за јавно информирање и научните и културните установи наведени во овој закон доставуваат планови на дејствување со посебни мерки до Министерството за труд и социјална политика во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 45

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".